

Fyns Amts Avis er - inden for lovgivningens rammer - åben for alle indlæg med tydelig afsender.

- Venligst oplys telefonnummer. (Nummeret kommer ikke i avisen).
- Læsere i eller indlæg om området Sydlyn, Midtlyn, Langeland og Ærø nyder fortrin på debatsiderne.
- Skriv kort! Fyns Amts Avis' debatredaktion forbeholder sig

ret til at returnere indlæg, som overskrider maksimum-grænsen på 2000 anslag inkl. mellemrum.

- Skriv gerne en "Replik", de korte indlæg på højst fem sætninger.
- Efter forudgående aftale med Debat-redaktionen modtages her

til Debat-siderne (ikke på lokal-sider) et Synspunkt på max. 4500 anslag inkl. mellemrum.

- Kronik - også kun efter forudgående aftale med redaktionen: 6500 anslag incl. mellemrum.
- Fyns Amts Avis modtager helst

læsernes debat-indlæg sendt som mail til debat@faa.dk. Indlæg med maskinskrift eller med tydelig håndskrift modtages også. Post-adresse står på modstående side.

- Når du har sendt dit indlæg til debat@faa.dk, tilsendes du en

automatisk genereret kvittering for, at avisen har modtaget din mail. Venligst send kun indlæg til én mail-adresse på avisen.

- Fyns Amts Avis ønsker alle læsere en god debatlyst. Skriv med!

Af Finn Slumstrup, forfatter & foredragsholder - Ærøskøbing

FAA-kronikken

Øliv-udsyn og afgrænsning

■ Vi skal blive bedre til at fortælle og dokumentere, at uden øerne og deres bidrag til den danske kultur, vil Danmark blive et uendeligt fattigere land, skriver Finn Slumstrup i kronikken.

Det kan måske godt lyde lidt højstemt. Men som jeg allerede har været inde på, er det meget vigtigt at vi får rettet op på balancen, så snakken ikke kredser om disse udgiftstunge øer, men vi i stedet ganske simpelt ser geografien i øjnene og forstår, at øerne er en helt central og uundværlig del af Danmark.

I en af de mange gode formuleringer i udstillingens såkaldte kuber står der, at "Øerne har ikke været tidslommer - men er måske ved at blive det."

For det er tydeligt, at livet på øerne i stigende grad udfolder sig i et helt andet tempo end i storbyen. Det er den virkelighed, der får turisterne til begejstrede at udbrøde, at det jo er den rene Morten Korch idyl, når de går rundt på øerne i vort Øhav.

Og vist ser det ud til, at vi på mange måder er bagud. Langt rigtigere er dog det synspunkt, som den tidligere præst i Ærøskøbing, Lars Ole Gjesing, præcist ramte i en fjernsynsudsendelse: "Ja, vi er så langt bagud, at vi er foran."

På øerne lever fortsat en række menneskelige kvaliteter, som resten af landet mere eller mindre er nødt til at genopdage, hvis samfundet og livet mennesker imellem skal være til at holde ud.

På øerne trives et særligt fællesskab. Vi er afhængige af hinanden i de små og nære samfund. Det er umuligt at være anonym og gemme sig. For øen tvinger sin egen realisme ind på os. Vi har et ganske utroligt udsyn med vand til alle sider og uendelighedsfølelse. Men vi skal også acceptere en skarp afgrænsning. Vi ligger afgrænset midt i uendeligheden. Det giver en egen karsk ø-realisme, hvor selvbevidsthed og ydmyghed går hånd i hånd. Hvor man skal have styrke til at kunne trives i sit eget selskab, være en del af fællesskabet og samtidig bevare sin integritet.

Når man bor på en ø tager man ikke stikket ud, og vender ryggen til. Nej, man sætter stikket i, for at være en aktiv del af sit lokalsamfund i tæt kontakt med den natur, vi selv er en del af.

Kronikken er uddrag af Finn Slumstrups tale ved åbningen af Svendborg Museums udstilling Ø i rundbuehallen på Frederikshøj i Svendborg tirsdag den 1. september.

Ø-værdier

Når man går eller kører oppe på ryggen af Ærø, har man mange steder en fantastisk visuel oplevelse. Mod syd ser man ud over Østersøen. Er man oppe i nærheden af Søby er det tydeligt, at der ikke er særlig langt over til Als, og jo nærmere man i den anden ende kommer Marstal, desto tættere kommer man på Langeland.

Men er man midt på Ærø kan man mod syd få oplevelsen af, at der er hav så langt øjet rækker, om end man på dage med klart sigt kan ane den tyske kyst langt ude i horisonten. Østersøen er det hav danskerne gennem mange århundreder har brugt til ekspeditioner over vand - og som vi bruger den dag i dag. Den måde bølgerne kommer rullende eller buldrende, lader ingen i tvivl om, at her står man virkelig over for det "storladne hav" Grundtvig skrev om i sit store digt om "Skabelsen."

Vender man sig om og kigger mod nord ser man op over Det sydfynske Øhav, og det er straks noget helt andet. Et forunderligt vandlandskab, som nærmest inviterer den interesserede til at komme nærmere.

Her er det en helt anden tone, man fornemmer. Man kunne næsten tro L.C.Nielsen var inspireret af Øhavet, da han skrev "Jeg ser de bøgelyse øer ud over havet spredt/ så skært og skønt i solen, som aldrig jeg har set./ Jeg ved det, som de ligger dér, så er der kun så kort/ fra grænse og til grænse. Men dette land er vort." Jeg ved godt, at Nielsen var sjællænder, men lad os alligevel tage hans ord til os. Både om de bøgelyse øer, og om at "dette land er vort."

Danmark består af halvøen Jylland og 443 navngivne øer. På den udstilling, vi åbner i dag, får vi på overbevisende måde fortalt, at Det sydfynske Øhav med dets 55 øer og holme er en ganske særlig del af dette danske ørige.

”Materiel rigdom er ikke nogen garanti for, at et samfund har sans for sin egen historie og sit eget særpræg.

På den baggrund er det jo en grotesk vittighed, at vi i samfundsdebatten i dag skal opleve forslag om at lukke ned for en række af disse øer, for de er blevet en tyngende udgift! Tydeligere kan det ikke vises, at et rigt samfund godt kan være fattigt. Materiel rigdom er ikke nogen garanti for, at et samfund har sans for sin egen historie og sit eget særpræg.

For resten er det slet ikke første gang det drøftes, om ikke vi har for mange øer. Man kan jo gøre landet

større ved at inddæmme nogle af øerne, og det har også været foreslået. Vi har jo i Danmark en fin tradition for at skabe mere land gennem inddæmning - tænk blot på inddæmningen af Lammefjorden, hvor man for halvandet hundrede år siden tog fat på et projekt, som endte med at forøge det danske landbrugsareal med 6000 hektar.

Men i en tid, hvor verdenshavene stiger med stadig større hast, tror jeg nok vi skal gå ud fra, at tiden ikke er til oprettelse af flere lave arealer gennem inddæmning. Vi vil snart få nok at gøre med at bygge diger om allerede eksisterende flade landområder.

Til gengæld er tiden inde til, at vi kraftigt styrker bevidstheden om det særlige ved at være et ørige. Af naturlige grunde blander vore hundredvis af ubeboede øer sig ikke i den sag.

Men vi der bor på enten en af de 27 småøer, som har organiseret sig i Sammenslutningen af danske Småøer, eller i en af de fem økommuner Fanø, Læsø, Samsø, Langeland, Ærø og Bornholm, har til gengæld en opgave. Vi skal blive bedre til at fortælle og dokumentere, at uden øerne og deres bidrag til den danske kultur, vil Danmark blive et uendeligt fattigere land.

Svendborg Museums nye udstilling er et vigtigt bidrag til den diskussion om øernes værdi, som jeg er sikker på vil vokse i en tid, hvor så meget drøftes ud fra en kortsynet og snæversynet opfattelse af, hvad der kan betale sig og hvad der ikke kan.

Jeg er nok ikke den eneste, som ikke tidligere har hæftet mig ved begrebet nissologi. Det er så ukendt

”Til gengæld er tiden inde til, at vi kraftigt styrker bevidstheden om det særlige ved at være et ørige.

et begreb, at det ikke engang er med i en almindelig fremmedordbog. Det kommer fra græsk, hvor ø hedder nissos, og

er altså læren om øer. Særligt i den sidste snes år er der internationalt forsket en del i øer, og for 2 ½ måned siden udkom på dansk en bog med titlen "Fast grund under fødderne? - Ø-filosofiske pejlemærker." Bogen er skrevet af filosofen Jørgen Rasmussen, som er en af de 167 beboere på Omø.

I bogen gør han sig til talsmand for, at vi skal "forsøge at udvikle et nytænkende danmarkskort, som også tilskynder til en verdensborgerlig dannelse, hvor alle øer, selv de allermindste, kan bidrage med hver deres betydning. Og hvor Danmark som et ø-rige tager sit "ø-væsen" på sig ud fra den betragtning, at det allerede har et ø-væsen i sig."